

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการให้แก่ นักเรียน” มี วัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการให้แก่ นักเรียน และ (2) ศึกษาผลการใช้ ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่ พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการให้แก่ นักเรียน

การดำเนินการวิจัย กล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บ รวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากร มี 2 กลุ่ม คือ

1.1.1 ครูสังคมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และเขต 2 สำหรับการ ทดลองใช้เบื้องต้น เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ คือ ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคม ศึกษา เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่ นักเรียน

1.1.2 ครูสังคมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง สำหรับขั้นทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคม ศึกษา เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่ นักเรียนในสถานการณ์จริง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างสำหรับขั้นการทดลองใช้เบื้องต้นและกลุ่มตัวอย่างสำหรับขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 ขั้นการทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังคมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และเขต 2 ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยสุ่มร้อยละ 25 ในแต่ละเขต จึงมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นจำนวนโรงเรียน ดังนี้

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 9 โรงเรียน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 17 โรงเรียน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 14 โรงเรียน

แต่ละโรงเรียนในแต่ละเขตสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโรงเรียนละ 1 คน ได้จำนวนครูสังคมศึกษา จำนวน 40 คน แล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างเพื่อการทดลองใช้เบื้องต้น ดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างแบบเดี่ยว จำนวน 6 คน

- กลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม จำนวน 10 คน

- กลุ่มตัวอย่างแบบสนาม จำนวน 24 คน

1.2.2 ขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Trial Runs) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังคมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 24 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่นักเรียน

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่นักเรียน

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่นักเรียน

เครื่องมือแต่ละชนิดมีขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

2.1 ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่นักเรียน มีขั้นตอนการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองดีและการพัฒนาค่านิยมที่พึงประสงค์ ค่านิยมหลัก 12 ประการ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

2) ผลิตชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่นักเรียน ประกอบด้วยสื่อหลักและสื่อเสริม

สื่อหลัก คือ ประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกลและแนวการศึกษา ได้แก่

ประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วย

- รายละเอียดชุดฝึกอบรมทางไกล ได้แก่ ชื่อชุดฝึกอบรมทางไกล คำอธิบายชุดฝึกอบรมทางไกล วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรมทางไกล รายชื่อหน่วยของชุดฝึกอบรมทางไกล

- วิธีการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล ได้แก่ การเตรียมตัวเพื่อศึกษาด้วยตนเอง และวิธีการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล

- เนื้อหาสาระที่ใช้ในการฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 3 หน่วย โดยครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

หน่วยที่ 1 การพัฒนาความเป็นพลเมืองดีและค่านิยมหลัก 12 ประการ และ การจัดรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง

หน่วยที่ 2 แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีและค่านิยมหลัก 12 ประการให้แก่นักเรียน

หน่วยที่ 3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและบทบาทหน้าที่ของครูและสถานศึกษาในการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีและค่านิยมหลัก 12 ประการ

แนวการศึกษาชุดฝึกอบรบทางไกล ประกอบด้วย

- แผนผังแนวคิด
- แผนการฝึกอบรบ
- บันทึกสาระสังเขป
- กิจกรรมระหว่างเรียน
- แนวตอบกิจกรรม
- การประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน
- เฉลยคำตอบแบบประเมินผลตนเอง

สื่อเสริม ได้แก่ สื่อปฏิสัมพันธ์ ที่จะเป็นการอบรบแบบเผชิญหน้าโดยวิทยากร

ประมาณ 2 วัน

3) ตรวจสอบคุณภาพของชุดฝึกอบรบทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่นักเรียน โดยให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบชุดฝึกอบรบทางไกลในด้านความถูกต้องของเนื้อหาสาระและ ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

4) ปรับปรุงและแก้ไขชุดฝึกอบรบทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่นักเรียน

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการให้แก่นักเรียน

เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรบเกี่ยวกับ เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการให้แก่นักเรียน โดยจัดทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ เป็นข้อสอบแบบคู่ขนาน คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนการฝึกอบรบทางไกลและ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรบทางไกล ฉบับละ 20 ข้อ ข้อสอบเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 5 ตัวเลือก

นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ตลอดจนภาษาที่ใช้ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence) ได้ค่า ดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่นักเรียน

จัดทำแบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูสังคมศึกษา ซึ่งเป็นผู้เข้ารับการฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่นักเรียน โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล เกี่ยวกับเนื้อหาในแต่ละเรื่อง ของแต่ละตอน ของแต่ละหน่วย โดยให้แสดงความคิดเห็นใน 5 ระดับด้วยกัน ได้แก่ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การทดสอบประสิทธิภาพ คือ ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่นักเรียน โดยแบ่งเป็น

1) **ขั้นทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout)** ผู้วิจัยนำชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่นักเรียนไปทดสอบหาประสิทธิภาพด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการทดสอบประสิทธิภาพ 3 ขั้นตอน คือ การทดสอบแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบสนาม เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลตามเกณฑ์ 80/80 เมื่อวิเคราะห์แล้ว นำมาปรับปรุงชุดฝึกอบรมทางไกล โดยนำส่วนที่เป็นข้อคิดเห็นของครูผู้สอนมาเป็นข้อมูลพิจารณาประกอบ

สำหรับการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกลเป็น 80/80 นั้น เกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับผลลัพธ์ เป็นการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนในแง่ของพฤติกรรมต่อเนื่องหรือกระบวนการ (Evaluation of Process – E_1) คือ พิจารณาจากผลของการประกอบกิจกรรมระหว่างเรียนจากประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกล โดยการนำผลของการตอบมาให้คะแนนเปรียบเทียบกับประเมินผลลัพธ์ (Evaluation of Products – E_2) คือ พิจารณาจากผลการทดสอบหลังเรียน เกณฑ์ตั้งไว้ คือ $E_1/E_2 = 80/80$ หรือ 75/75 สำหรับเนื้อหาที่เป็นจิตพิสัยหรือทักษะ

พิสัย การยอมรับประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลไม่ควรต่ำหรือสูงกว่า $\pm 2.5\%$ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2540: 210 - 213)

สำหรับชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการให้แก่นักเรียน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ เนื้อหาสาระในชุดฝึกอบรมทางไกล เน้นเนื้อหาพุทธิพิสัยในสัดส่วนที่มากกว่าด้านเจตพิสัยและทักษะพิสัย จึงได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ เป็น 80/80

2) **ขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Trial Runs)** เมื่อได้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการให้แก่นักเรียน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 แล้ว ผู้วิจัยนำชุดฝึกอบรมทางไกล ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงกับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกลเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ เมื่อศึกษาแล้ว ผู้วิจัยจึงจัดการฝึกอบรมในส่วนของสื่อเสริม คือ การอบรมแบบเผชิญหน้า โดยมีระยะเวลาในการอบรม 2 วัน เพื่อเสริมเติมเต็มในการฝึกอบรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.2 **การศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ** ให้แก่นักเรียน ผู้วิจัยพิจารณาจากคะแนนทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมในขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง และให้ครูสังคัมศึกษาแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่นักเรียน

สำหรับขั้นตอนการวิจัย ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรวมทางไกลทั้ง 3 ชั้นตอน คือ แบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบสนามตามเกณฑ์ 80/80 จากสูตร E_1 / E_2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2540 : 211) ดังนี้

การหาค่า E_1 ใช้สูตร

$$E_1 = \frac{\sum x}{\frac{N}{A}} \times 100$$

E_1 = ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการเป็นร้อยละจากแบบฝึกปฏิบัติ

$\sum X$ = คะแนนรวมของกิจกรรมหรืองานทุกชิ้นที่ผู้เรียนทำได้ถูกต้อง

A = คะแนนเต็มของกิจกรรมหรืองานทุกชิ้นที่นำมาประเมิน

N = จำนวนผู้เรียน (กลุ่มตัวอย่าง)

การหาค่า E_2 ใช้สูตร

$$E_2 = \frac{\sum f}{\frac{N}{B}} \times 100$$

E_2 = ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เป็นร้อยละจากแบบประเมินหลังเรียน

$\sum f$ = คะแนนรวมของการประเมินหลังเรียน

B = คะแนนเต็มของการประเมินหลังเรียน

N = จำนวนผู้เรียน (กลุ่มตัวอย่าง)

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรวมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่นักเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent)

4.3 ศึกษาความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่พลเมืองและค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่นักเรียน

การวิเคราะห์ความคิดเห็น โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความคิดเห็นตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	ระดับความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	ระดับความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	ระดับความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ส่วนที่เป็นข้อความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

